

ББК 66.4
Ә55

*Баспаға әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
халықаралық қатынастар факультетінің Ғылыми кеңесі және
Редакциялық-баспа кеңесі ұсынған*

Пікір жазғандар:

тарих ғылымдарының докторы, профессор *К.Е. Байзақова*;
тарих ғылымдарының докторы, профессор *С.М. Мәшімбаев*

Әлімбаев А.Р.
Ә55 Француз-герман қарым-қатынастары (XX ғ. 50-60 жж.). –
Алматы: Қазақ университеті, 2009. – 170 б.

ISBN 9965-791-81-3

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың халықаралық қатынастар және ҚР сыртқы саясаты кафедрасы доцентінің монографиялық еңбегі XX ғ. 50-60 жж. француз-герман қатынастарының даму үрдісіне арналған. Француз-герман қатынастарындағы негізгі қағидалар мен өзара қатынастардың саяси ерекшелігі ғылыми негізде жан-жақты сараптаудан өткізілген. Екі елдің қатынасында маңызды орынға ие болған «Елисей келісім шартының» мәні мен маңыздылығы, сол кездегі кеңестік көзқарастың түп-тамыры айқындалған.

Монографиядағы мәліметтер мен нәтижелердің жоғары оқу орындарында халықаралық қатынастар тарихы, Германияның, Францияның сыртқы саясаты бойынша арнайы пәндерден дәріс беруде, сондай-ақ француз-герман тарихына қызығушылық танытатын оқырмандар үшін пайдалы болары сөзсіз.

ББК 66.4

ISBN 9965-791-81-3

© Әлімбаев А.Р., 2009
© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2009

КІРІСПЕ

Жаңа мыңжылдыққа қадам басқан шақта бір-бірімен өзара тығыз байланысқан және өзара тәуелді дүние халықаралық қатынастардағы субъектілердің саяси, әлеуметтік-экономикалық жүйесінің даму деңгейіне қарамастан, бірінші кезекте мемлекетаралық келісушілік пен өзара қарым-қатынас, ынтымақтастық мәселесін шешу қажеттігін ұсынууда. Өзара тәуелді дүниеде саяси-экономикалық және гуманитарлық қатынастар тек осы саладағы үрдіс негізінде ғана маңызды емес, сондай-ақ оның бейбітшілік пен қауіпсіздік ісінде де мәні аса зор. Өйткені адамзаттың тұйықталған және оқшауланған экономикалық және мәдени күйден біртұтас адамзат қауымдастығына қарай бет бұруы тарихи дамудың жан-жақты қажетті үрдісі болып табылады. Яғни, қоғам ішінде кең етек алған саяси-экономикадағы, техникадағы, қарым-қатынас құралдарындағы, ғылым мен білім берудегі интеграциялық үрдістер оны тұтас бір үйлесімге айналдырып, нығайта түсуде. Өркениеттің өрлеуі, ғылыми-техникалық саланың дамуы, адамзаттың тіршілік ету мүмкіндігін жеңілдететін түеті. Ғасырлар бойы үстемдік етіп келген тіршілік үшін күрес пен табиғи сұрыпталу үрдісінде адамзатқа деген ізгілікті қамқорлық басым мәнге ие болып, әлем өзаралық жүйелі интеграция үрдісі шеңберінде дамуда. Әлемнің әр аймағында саяси, әскери, экономикалық саладағы интеграциялық бірлестіктерінің құрылуы да бүгінгі күннің заңды құбылысына айналды.

Дегенмен, бүгінгі күні жалпы шеңбері айқындала түскен жаһандық интеграция үрдісі оп-онай қалыптаса қалған жоқ. Өйткені халықаралық қатынастар тарихының әр кезеңінде екі үрдістің, яғни ынтымақтастықпен қатар бақталастықтың да байқалуы заңдылық еді.

Мәні жағынан тарихи бұл үрдістердің қатынасы, қазіргі жағдайда олардың өзаралық ықпалы, әлемдік қоғамның жан-жақты өмірінің тығыз үйлесуі барысында өтуде. Көп ретте, осы жағдай, бүгінгі күні Батыстың алдыңғы қатарлы елдері арасындағы қарым-қатынастың дамуында, бақталастықтан гөрі ынтымақтастық үрдісі басым бола бастауына өз үлес-әсерін тигізуде.

Екінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі жылдарда еуропалық интеграцияға ұмтылған Еуропа мемлекеттері Еуропалық Одақ көлемінде өздерінің бүгінгі күні шын мәнінде халықаралық үздік интеграциялық үрдіс болуға лайық саяси-экономикалық, мәдени үйлесуін дамытты. Еуропалық Одақтың қазіргі, заманына сай қоғамдастық болғандығына, оған мүше елдерге қаншалықты тиімді екендігіне, уақыт өткен сайын осы Одақтағы мүше мемлекеттер санының өсуі дәлел бола алады.

Люксембургтік премьер-министр Жак Санте өзінің Халықаралық Ұйымда сөйлеген бір сөзінде: “Еуропаға деген сезім мен ашық айқындалған еуропалық ойлау қабілетіне тек саяси деңгейде ғана жету мүмкін емес. Парасатты экономикалық интеграциямен қатар бізге мәдени пара-парлық қажет. Біз алдыңғы орынға өзіміздің жалпы мәдени мұрамызды көбірек итермелеуге тиіспіз”, - дейді [1, с.3]. Осы жолда, белгілі еуропалық саясаткер Х.Мюнклер: